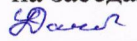

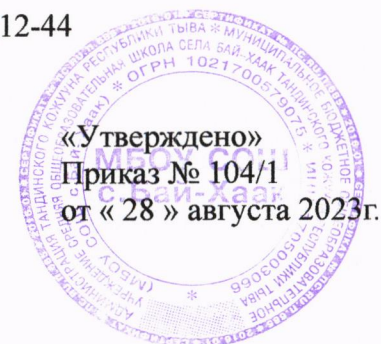

Министерство просвещения Российской Федерации
Министерство образования Республики Тыва
МКУ Управления образования администрации Тандинского кожууна РТ
МБОУ СОШ с.Бай-Хаак Тандинского кожууна Республики Тыва

668310, с. Бай-Хаак, ул. Советская, д. 88, тел./факс 839437)2-12-44
E-mail:tyva_shcool_68@mail.ru

«Рассмотрено»
на заседании ШМО
 Дамба У.М.
Протокол №1
от «28» августа 2023 г

«Согласовано»
Заместитель по УВР
 Оюн Р.Т.
от «28» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по предмету родная (тувинская) литература, 9 «б» класс.
Программа разработана на основе учебной программы « Родная
(тувинская) литература. Примерные программы. 5-9, 10-11
классы»

Авторы: к.п.н Е.Т. Чамзырын (5-7 классы); М.А.Кужугет
(8-9 классы); Л.Х.Ооржак (10-11 классы). Кызыл,2017 г.

Уровень образования: основное общее образование

Количество часов: в неделю 2 часа, в год 68 часов

Уровень обучения: базовый

Учитель: Оюн Зинаида Овеш-ооловна

Категория - высшая

с. Бай-Хаак,2023 г.

**«Тыва аас чогаалы болгаш литература» курузун (эртемин) өөрөткениниң түннелинде
школаларының чедип алган турар ужурлуг чүүлдери: (5-9 класстар)**

Сагыш-сеткил делегейин хевирлээринге хөй талалыг салдарлыг төрөөн (тыва) чогаал эртемин өске эртемнер-биле холбаштырып өөредери үстүндө салдынган сорулганы чедип алырынга дээштиг. Төрөөн (тыва) чогаал эртемин өөрөткениниң түннелдери предметтиг, метапредметтиг база бот-тускайлаң бооп илерээр.

Бот-тускайлаң түннелдер төрөөн дылынга, черинге, бойдузунга ынак, хумагалыг; хамааты бот-медерели бедик, ада-чурт төөгүзүн, культуразын үнелеп билир; номчулгага сонургалдыг, чогаадыкчы ёзу-биле боданып шыдаар; өг-бүле, хөй-ниити база күрүне чергелиг хоойлу-дүрүмнү сагып чоруур, сагыш-сеткили байлак, мөзү-бүдүжү чараш, эптиг-чөптүг аажы-чаңныг кижиниң хевирлеттингениниң база төрөөн (тыва) чогаалга өөрөткөн билииниң деңнелин илередир.

Предметтиг түннелдер төрөөн (тыва) чогаалга өөрөткөн бүгү теориялыг билиглери (чечен чогаалдың аймаан, жанрын, хевирин, ооң бижиттинген төөгүзүн, композициязының тургузуун, дылының уран чурумалдыг аргаларын дээш о.ө.) шингээткенин, уран чүүлдүң янзы-бүрү хевирлери-биле чогаалдың идеязын деңнеп, ханы сайгарып билир, чогаадыкчы арга-шинээ бедик номчукчунуң хевирлеттингениниң түннелин илередир; аас болгаш бижимел чугаазы сайзырангай, чугааның байдалынга дүүштүр бодалдарын тода илередип шыдаар арга-шинээн тодарадыр. **Метапредметтиг түннелдер** билиг шингээдириниң бот-хуу ажыл-чорудулгазын углап-баштап, аайлап билир, ниитилелге бодун шын алдынып, бодунун туружун, үзел-бодалын камгалап билир, өөрөдигени төрөөн (тыва) чогаал эртеминден дашкаар шингээдип өөрөткенин, тыва литератураның укталган дөстөрүн болгаш ооң төөгүзүнүн үе-чадаларының онзагай демдектерин, чогаал сайгарылгазын улустун аас чогаалы, эрте-бурунгу түрк бижиктиң тураскаалдары, төөгү, география дээш оон-даа өске эртемнер-биле сырый харылзаалыын тодарадып, бүгү эртемнерни чергелештир шингээдип өөрөткөн арга, мергежилдерни билирин тодарадыр.

ЭРТЕМНИҢ КОЛ УТКАЗЫ

9 КЛАСС (68 шак)

Эрте-бурунгу түрк бижимел

«Күлтегин» («Күлтегинге тураскааткан биче бижик»). «Означенное суурдан тывылган бижик».

Тыва проза

Даржай А. А. Тоожу «Оңгар» (шилиттинген эгелер), чечен чугаа «Он рубль».

Куулар Н. Ш. Тоожу «Аңнаашкын соонда болчаг» (шилиттинген эгелер).

Саган-оол О. К. Тоожу «Арат чоннун мурнундан» (шилиттинген эгелер).

Сарыг-оол С. А. Тоожу «Белек» (шилиттинген эгелер).
Сегленмей Ф. Ш. Тоожу «Тын дээш демисел» (шилиттинген эгелер).
Танова Е. Т. Тоожу «Кара-Бай» (шилиттинген эгелер).
Тока С. К. Очерк «Каргыга чорааным».

Тыва поэзия

Даржай А. А. Шүлүк «Бурунгунуң изи-биле» шүлүк «Авамга», шүлүк «Тыва дылым».
Идам-Сюрюн М. Ы. Баллада «Союспаң».
Иргит И. Б. Шүлүк «Көжээ дажы».
Кюнзегеш Ю.Ш. Баллада «Көк-Эл», баллада «Багырның хылыжы».
Мижит Э. Б. Шүлүглел «Сүбедей».
Намзырай З. А. Шүлүк «Аяк хээлиг Тыва чуртум».
Өлчей-оол М. К. Шүлүк «Үш чүве кара», «Үш чүве дошкун», «Үш чүве дудуу».
Пюрбю С. Б. Шүлүглел «Чечек», шүлүк «Кара-Суг», шүлүк «Тулчуушкунче», шүлүк «Хайыракан»,
баллада «Кызыл кош».
Сарыг-оол С. А. Шүлүглел «Саны-Мөге» (шилиттинген эгелер).
Серен-оол В. С. Шүлүк «Өгже чалалга».
Эренчин В. Л. Шүлүк «Дөнен-Шилгим», шүлүк «Кадарчы уруг».

Тыва драматургия

Көк-оол В. Ш. Шии «Хайыраан бот».
Россия чоннарының литературазы. Делегей литературазы. Распутин В. Г. Тоожу «Дириг чорааш черле утпа»
(шилиттинген эгелер).
Шекспир В. Шии «Ромео биле Джульетта» .

Чогаал теориязы

Очерк дугайында билиг. Баллада дугайында билиг. Шүлүк чогаалының лиро-эпиктиг хевириниң дугайында билиг. Трагедия – шии чогаалының хевири.

Шээжилээр чогаалдар

Даржай А. А. Шүлүк «Тыва дылым».

Мижит Э. Б. Шүлүглел «Сүбедей» (шилилге-биле).

Өлчей-оол М. К. Шүлүк «Үш кара», «Үш каржы», «Үш дудуу» (шилиттинген эгелер).

Пюрбю С. Б. Шүлүглел «Чечек» (шилилге-биле), шүлүк «Кызыл кош», шүлүк «Хайыракан».

Сарыг-оол С. А. Шүлүглел «Саны-Мөге» (шилилге-биле).

Серен-оол В. С. Шүлүк «Өгже чалалга».

Эренчин В. Л. Шүлүк «Дөнен-Шилгим», шүлүк «Кадарчы уруг».

Сарыг-оол С. А. Тоожу «Белек» (шилилге-биле).

Танова Е. Т. Тоожу «Кара-Бай» (шилилге-биле).

Көк-оол В. Ш. Шии «Хайыраан бот» (Караның монологу).

9-ку класска чогаал өөредириниң шактарының хуваалдазы. Шупту-68 шак, ооң иштинде:

1.	Чечен чогаалдарны номчуур болгаш сайгарарыңга	49 ш
2	Чогаал теориязы	4
2.	Класстан дашкаар номчулгага	4
3.	Чугаа сайзырадылгазыңга	11

Календарь-тематиктиг планнаашкын

№	№ эгелер аайы-биле	Кичээлдерниң темалары	Өөреникчилерниң кылыр ажыл-чорудулгазының кол хевирлери	Шагы	Хуусаазы			
					План аайы-биле	Херек кырында	Немелде тайылбыр	Онаалга
1-2	1-2	Тыва литератураның сайзырап келген оруктары	Тыва литератураның тыптып, сайзырап келген оруун, бадыткалдыг шингээдиң өөренир. Таблица-биле ажыл: тыва литератураның тыптып, сайзырап келген оруун торадып өөредир. Тыва чогаалдың сорулгаларын, үндезилекчи-чогаалчыларның сайзыралга салдарының дугайында өөредиглиг чугаага киржир. Баштайгы тыва чогаалдар, оларның бижиттинген онзагайлары- биле таныжары. Ниити медээден чугула бодалдарны ылгап, демдеглеп билири. Башкы, эш-өөрү-биле аас чугаага киржип, айтырыгларга тода харыылаар.	2	6.09			Арын 3-11

Мөңгө даштын сарыны

3	1.	Бурунгу бижимел тураскаалдар «Күлтегин», «Күлтегинге тураскааткан биче бижик» (лит.очулга. Ю. Ш. Кюнзегеш, А. А. Даржай	Орхон-енисей бижиктери төөгү, дыл база чогаал сайзыралының чажыттарын шыгжаан делегей чергелиг үнелиг чүүл дээрзин медресеп билир. Бурунгу бижимел тураскаалдар, “Култегин” деп чогаалда девискээр, омур-хевирлер дугайында, бижиттинген аянынының дугайын сайгарып өөренир. Тоожушкун кезектерин тодарадып билир.	1	13.09			Онаалга 12
4	2.	«Означенное суурдан тывылган Айтырыгларга харыытураскаал»	Чогаалдың тема болгаш идеязын тодарадыр сайгарылгалыг чугаага бодунуң бодалын илередип билир. Шүлүктү очулдурганының төөгүзүн өөренир. Көжээде бижимелдерни сайгарар эге билиглерни шингээдир. Дылдың чурумалдыг аргаларының чогаалда онзагайын илередир. Маадырның төрөөн черинге ынакшылды, шынчы чорукту көргүскенинин аянын тодарадыр.	1	13.09			Айтырыгларга харыы, арын 17
5	3.	Ю.Ш. Кюнзегеш «Көк-Эл»	Балладаның тема, идеязын, болгаш композициязының онзагайын тодарадып, сюжеттин онзагайын, дылдың чурумалдыг аргаларының ажыглалын илередип билир. Чогаалдың жанрының онзагайын тодарадып чугаалаар. Чогаалда көдүртүнген чидиг айтырыгга, төөгүлүг болуушкуннарга,	1	20.09			Онаалга 7, 8.Арын 20

			Көк- Элдин оворунга, чоннун дарлакчылар-биле демиселин көргүскенинги хамаарылгалыын тодарадып чугаалаар. чугаалаар.					
6	4.	Ю.Ш. Кюнзегеш «Багырның хылыжы»	Чогаалга план тургузуп, эдerti чугаалаар. Бижимел ажылдарның янзы-бүрү хевирлерин күүседир. Немелде материалдар-биле ажыдап билир.	1	20.09			Онаалга 1,4.Арын 25
7	5.	А.А. Даржай «Бурунгунун изи-биле	Чогаалдың тема, идеязын, үе болгаш девискээр дугайын тодарадып билир. Чогаалдың адының символиктиг утказы-биле ажылдап билир. Чогаалдың идеялиг утказын шингээдип алырынга үлегер домактарның, чечен сөстөрнүн салдарын билип турар. Авторнун туружун тодарадып, бот хуузунун бодалдарын аас, бижимел логиктиг шын илередири.	1	27.09			Онаалга 4, ар.27
8	6.	Иргит Бадра «Көжээ дажы»	Шүлүктүн идеялиг ужур-утказын, хамааты сорук кириишкинин тодарадыр. Мөзү-шынар айтырыының философчу утказын тайылбырлаар. Чагыг мотивин илереткенинин, чогаалдың дылының онзагайын тодарадып, ужур-утказын сайгарып шыдаар. Авторнун туружун лириктиг	1	27.09			Бердинген темага чогаадыгга белеткенир

			маадырның овурунга даянып, илередип билир.					
9	7.	Чугаа сайзырадылгазы. Чогаадыг «Көжээлердебижиктер – бурунгу чогаалдар»	Харылзаалыг чугаазын сайзырадыр	1	4.10			Чогаадыгны чедир бижиир
10	8.	Частырыглар-биле ажыл. Класстан дашкаар номчулга. Д. Барыкаан. «Марттың сези»	Уругларның номчулгага сонуургалын оттурар, сайгарылгазын чорудар. Тема,идеязы, кол маадырның омур-хевири, уран-чеченин сайгарар	1	4.10			

2-ги кезээ.Танды, Саян- ийи сынның аразынга

11	1.	С.К. Тока «Каргыга чорааным»: «Барлык ховузу», «Аңныг-меңниг Тоолайлыг	Тыва литературада очерк жанрын сайзырадырынга чогаалчының үлүг-хуузун тодарадып билир. «Каргыга чорааным» деп очеркти бижээнининг онзагайын иледерип билир	1	11.10			Онаалга 3,ар38
12	2.	С.К. Тока «Каргыга чорааным»: «Шуурган», «Докторнун ачызында»	Тоожукчу маадырның омур-хевиринге үнелел бээри, тодаргай үени чогаалда чураанының онзагайын илередип билир. Дылдың чурумалдыг аргаларының онзагайын сайгарып, чогаалдың идеязын илередиринге дээштиг салдарын тодарадыр. Бижимел ажылдарны күүседип билир. Чогаалдың кол болгаш иштики темаларын тодарадып билир.	1	11.10			Онаалга 4,ар39
13	3.	Чогаал теориязы. Очерк дугайында билиг.	Тыва литературада очерк жанрының сайзыралының төөгүзүнүн дугайында чугаага киржир. Очерктиң хевирлерин тодрадып шыдаар.	1	18.10			Ар.39-40, конспект
14	4.	Степан Сарыг-оол. Саны-Мөге.	«Саны-Мөге» деп шүлүглелдин тема,	1	18.10			

		Бирги кезээ. Човалацнын дөвүнчүү.	идеязын тодарадыр. Чогаалда чураан болуушкуннарнын болгаш Тыва төөгүзүнүн арыннарынын харылзаалыын тодарадып билир. Авторнун чогаалды бижээнинин аянын, дылдын чурумалдыг онзагайын илередир. Чогаалда чечен девискээр, чечен үени чогаалдан бадыткалдыг чижектер-билеилередир. Шүлүглелдин маадырларынын омур-хевиринге үнелелээр, «прототип» деп билиишкинге дүүштүр чергелештир сайгарып билир. Эгелерге план тургузары. Тыва литературада шүлүглелдин онзагай туружун амыдыралчы байдалдар-биле бадыткап билир. Бижимел ажылдарнын янзы-бүрү хевирлерин күүседир. Аянныг номчулганы күүседир.					Онаалга 8,ар.52
15	5.	Степан Сарыг-оол. Саны-Мөге. Ийиги кезээ. Чолдун бедик чадазы.	Шүлүглелдин маадырларынын омур-хевиринге үнелелээр, «прототип» деп билиишкинге дүүштүр чергелештир сайгарып билир. Эгелерге план тургузары. Тыва литературада шүлүглелдин онзагай туружун амыдыралчы байдалдар-биле бадыткап билир. Бижимел ажылдарнын янзы-бүрү хевирлерин күүседир. Аянныг номчулганы күүседир.	1	25.10			Чогаадыгга белеткенир

16	6.	Чугаа сайзырадылгазы. Чогаадыг «Човалаңның дөвүнчүүндөн чолдуң бедик чадазынче»	Харылзаалыг чугаазын сайзырадыр	1	25.10			Онаалга 9, ар 59
17	7.	Частырыглар-биле ажыл. М. Ы. Идам-Сүрүң «Союспан»	«Союспан» деп балладаның тыва литератураның хөгжүлдезинге туружун болгаш ужур-дузазын тодарарыр. Чогаалчының ажыл- чорудулгазы-биле таныжылга. Балладаның бижиттинген үезин, аас чогаалы-биле холбаалыын тодарадып билир. Портрет, пейзажтың тема болгаш идея илередириңге салдарлыын тодарадыр.	1	8.11			Онаалга 6,8,10.Ар.64
18	8.	Чогаал теориязы. Баллада дугайында билиг.	Лири-эпиктиг чогаалдарга хамааржыр чогаал жанрларын катаптаар, балладаның тургузуунун, ужур-утказының онзагайын илередир.	1	8.11			Ар.64-65
19	9.	С.Б. Пюрбю «Чечек». Бижиттингентөөгүзү.	«Чечек» деп шүлүглелдин бижиттинген төөгүзүн өөренир. Кириилде кезээниң ужур-утказын тайылбырлап билир. Тема, идеяның болгаш композициязының онзагайын тодарадып билир.	1	15.11			Онаалга 3,11.Ар.81
20	10.	С.Б. Пюрбю «Чечек». Шүлүглелдин кол-кол маадырларының омур-хевирлери	Шүлүглелдин кол-кол маадырларының омур-хевирлерин сайгарып билири	1	15.11			Кол маадырларның омур-хевирин тургузар
21	11.	С.Б. Пюрбю «Чечек». Шүлүглелдин дылының уран-	«Онегин строфазы» деп билиишкинниң тыва литератураның	1	22.11			Онаалга 7,8.Арын

		чечени.	хөгжүлдезиниң оруунга көстүп келгенин өөренир. Шүлүглелдин бижиттингенинде чаңчылчаан тыва шүлүк тургузуундан ылгалдыын тодарадып билир. Композиция тургузуунда – портрет болгаш пейзаж салдарынилередири. Дылдың чурумалдыг аргаларының омур-хевирлер чуруурунга, идеялиг утка илередиринге салдарлыын тодарадыр.				101
22	12.	Чугаа сайзырадылгазы. Аянның номчулга кичээли.	Чогаалды аянның номчуп билири	1	22.11		Үзүндү шээжилээр
23	13.	Чогаал теориязы. Шүлүк чогаалының лиро-эпиктиг хевирниң дугайында билиг.	Литература-теоретиктиг кол билиглерни ажыглап, ажылдап билир: лиро-эпиктиг чогаалдар, баллада, шүлүглел, шүлүктээн роман, оларның тус-тус онзагайын тодарадып билир.	1	29.11		Арын 101-102
24	14.	Чугаа сайзырадылгазы. Чогаадыг «Чечек» деп шүлүглелде пейзаж болгаш портретти ажыглааны»	Харылзаалыг чугаазын сайзырадыр	1	6.12		Чедир бижиир
25	15.	Частырыглар-биле ажыл. С.Пюрбю «Кара-Суг», «Хайыракан»	С. Б. Пюрбюнүн хамааты лириказын өөренип, шингээдир. «Кара-Суг», «Хайыракан» деп чогаалдарда философчу бодалдар, хосталга темазын чырытканының онзагайын тодарадып шингээдир. Бойдус чурумалын бижип тура, кижиниң чер, бойдус-биле чергелешкек хамаарылгалыын илередип өөренир.	1	6.12		Тургузуун сайгарар, шээжилээр

			Лириктиг маадырның иштики сагыш-сеткилин илередир, авторнун туружун тодарадырынга салдарын тывар. Бижик демдектеринин чогаалда ужур-утказын, дылдың чурумалдыг аргаларын сайгарар.					
26	16.	З.Намзырай « Аяк хээлиг тыва чуртум»	Зоя Намзырайның чогаадыкчы допчунамдары-биле таныжылга. Чогаалдың хей-аът кииришкинниг адының символиктиг, деннелгелиг утказын тодарадып билир. Төрээн черниң эрткен, амгы болгаш келир үезин илереткениниң онзагайын тодарадыр. Чогаалды сайгарып, дылдың чурумалдыг аргаларының салдарын сайгарар. Риториктиг айтырыгларның, адалгаларның, бижик демдектеринин ужур-утказын, идея илередиринге салдарын тодарадыр.	1	13.12			№ 3, ар 105
27	17.	Н.Ш. Куулар «Аңнаашкын соонда болчаг». Тема, идеязы.	Чечен чугааның тематиказын сайгарып билири. Сюжеттиг шугумун тодарадыр	1	13.12			Номчуур, кол маадырның омур-хевирин тургузар
28	18.	Н.Ш. Куулар «Аңнаашкын соонда болчаг». Чогаалдың уран-чечени, кижизидикчи ужур-утказы.	Кол маадырларга характеристика кылып билири	1	20.12			Сөзүглел-биле ажыл
29	19.	В.Ш. Кок-оол «Хайыраан бот»	Драматург В. Ш. Көк-оол оолдун чогаадыкчы ажыл-херээ-биле	1	20.12			Номчуур, айт.харыы,а

			таныжылга. Тыва литератураның сайзыралының төөгүзүндө шииниң быжыг туружун база чогаалдың тема болгаш идея, сюжет болгаш композициязын тодарадып өөренир.					рын 146
30	20.	В.Ш. Кок-оол «Хайыраан бот». Шииниң сюжет, композициязы, омур-хевирлери.	Шииниң чөрүлдээниң чидиг талаларын болгаш маадырларның омур- хевирин, сюжет шугумунуң тода илереттинип турарын шинчилеп өөренир. Чуртталганың үнези, ынакшыл, мөзү- шынар айтырыгларын херек кырында амыдырал-биле холбаштырып сайгарар чугаага киржир.	1	27.12			Номчуур, кол маадырның омур- хевирин тургузар
31	21.	В.Ш. Кок-оол «Хайыраан бот». Шииниң уран-чечени.	«Хайыраан бот» деп шиини дугайында сайгарылгалыг чүүлдер- биле ажылдап билер. Бижимел ажылдарның янзы-бүрү хевирлерин күүседир.	1	27.12			Чогааадыг
32	22.	Трагедия – шиини чогаалының хевирлери	Чогаалдың трагедия жанрынга хамаарышканын тодарадыр, литературлуг терминнер-биле ажылдаары: трагедия, чидиг чөрүлдээ, эрте-бурунгу Греция дээш оон-даа өске.	1	10.01			Ар.162-163, конспект
33	23.	Чугаа сайзырадылганы. Чогааадыг «Хайыраан ботта» Караның омур-хевирлери»	Харылзаалыг чугаазын сайзырадыр	1	10.01			Чедир бижиир
34	24.	Частырыглар-биле ажыл. Класстан дашкаар номчулга.	Бөлүктөп ажылдаары: чогаалдың тема болгаш идеязын илередир. Шекспирниң	1	17.01			Айтырыглар га харыы

		У.Шекспир. «Ромео и Джульетта»	чогаалдарының тыва дылда очулгазының дугайында өөренир. Очулга ажылынга дүүштүр ханы билдилиг болурун тодарадып өөренир.С. Б. Пюрбюнүн очулгаларының («онегин строфазы») дээштиин тодарадыр					
35	25.	Тестилиг хыналда ажыл.	Алган билиглерин бадыткаар, бердинген онаалгаларны күүседир.	1	17.01			

3-кү кезээ. Дайын дээрге дарызыг чыт

36	1.	С.Б. Пюрбю «Тулчуушкунче	Шүлүктүн тема болгаш идеязын, сорук киирер көдүрлүүшкүнүн тодарадыр. Лириктиг маадырның овуру болгаш бүгү чоннуң сеткил-хайныышкынныг омур-хевирин чергелештир тодарадып сайгарар. Амыдыралда боттуг барымдааларга даянып, чогаалда болуушкуннар болгаш мааадырларның омур-хевирин холбаштырып сайгарар. Шүлүк чогаалының долу сайгарылгазын күүседир.	1	24.01			Уран-чеченин сайгарар, айтырыглар, ар.165
37	2.	С.Б. Пюрбю «Кызыл кош»	Шулуктун бижиттинген төөгүзүн тодарадыр, тема болгаш идея, тоожукчу маадырның мурнундан хамааты туружу бедик кылдыр чураан – тыва чоннуң Кызыл Армияга бүгү талалыг дузазын көргүскен чоннуң ниитижиткен омур-хевирин тодарадып өөренир. Чогаал маадырларының омур-хевирин болгаш чечен үени тайылбырлаар.	1	24.01			№8, ар.168

			Чогаалдың композициясын тодарадыр. Шээжи- биле аянный номчулганы күүседир					
38	3.	С.А. Сарыг-оол «Белек» - тыва литературада баштайгы тоожу.	Тыва литератураның төөгүзүндө тоожунуң туружун тодарадыр. Чогаалдың бижиттинген төөгүзүн, чоннун ниити бедик көдүрлүүшкүннүг омур-хевирин чогаалга даянып, тайылбырлаар.	1	31.01			Ар.168-204, номчуур
39	4.	С.А. Сарыг-оол «Белек». Тоожуда кол-кол омур-хевирлери.	Чоннун патриотчу аажы-чаңын чураанының онзагайын илередир, сөзүглелдерге бадыткап тайылбырлаар.	1	31.01			Кол маадырларга характеристика
40	5.	«Белек» деп тоожунун өөредиглиг, кижизидилгелиг ужур-дузазы.	Дылдын чурумалдыг аргаларын ажыглаанының онзагайын тайылбырлап билир. Чогаалдың социал-төөгүлүг болгаш мөзү-шынар илереткен дээштиг талаларын сайгарып билир.	1	7.02			№7, ар.205
41	6.	О.К. Саган-оол «Арат чоннун мурнундан»	Тыва литературада очерк жанрының сайзыраарына О. К.Саган- оолдун киирген үлүг-хуузун тодарадып өөренир. Чогаалдың очерк жанрының сайзыраарына идиглиг бооп турарын тодарадыр. Идейлиг угланыышкынын болгаш темазын илередир. Тоожукчу маадырның омурун тода ажыдып билир.	1	7.02			№7,9.Ар.219
42	7.	О.К. Саган-оол «Арат чоннун мурнундан». Очеркте төөгүлүг	Чогаалда социал-төөгү болгаш мөзү-шынар айтырыгларын көдүргенин	1	14.02			Чурукка чогаадыг,

		чечен үе.	сайгарар чугаага киржир, бодунуу-биле билип турарын тайылбырлаар					ар.219
43	8.	Чугаа сайзырадылгазы. Чогаадыг «Дайын дээрге ыы-сыы, карак чажы»	Харылзаалыг чугаазын сайзырадыр	1	14.02			Чедир бижиир
44	9.	Частырыглар-биле ажыл Класстан дашкаар номчулга. «Чоннуң оглу»	Уругларның номчулгага сонургалын оттурар, сайгарылгазын чорудар. Тема,идеязы, кол маадырның овор-хевири, уран-чеченин сайгарар	1	14.02			Айтырыгларга харыы

4-кү кезээ. Тос-ла чүзүнмалымайны...

45	1.	В.Л.Эренчиннің допчу намдары. «Дөнен-Шилгим»	Көшкүн чоннарның езу-чаңчылдарын чогаалда илереткенин тодарадыр. Чоннуң аътка – шынчы өңнүүнге хамаарылганы илереткенин сөзүглелге болгаш өске үндезиннерге даянып, сайгарар.	1	21.02			№7,9.Ар.221
46	2.	В.Л. Эренчин «Кадарчы уруг»	Чогаалдың идеялиг угланыышкынын болгаш темазын илередир. Шүлүкчүнүң чогаадыкчы ажыл-херээ-биле таныжылга. Чогаалдың дылының чурумалдыг онзагайларын тодарадыр. Ынакшыл темазынга бижиттинген баштайгы чогаалдарның бирээзи-биле таныжылга. Чогаалдың идея болгаш темазын илередир.	1	21.02			Шээжилээр
47	3.	Е.Т. Танова «Кара-Бай». Чогаалдың тематиказы, идеязы.	Е. Т. Танованың чогаадыкчы ажыл-херээ-биле таныжылга. Тоожунуң идеялиг угланыышкынын болгаш	1	28.02			Ар.223-244, номчуур

			темазын илередир				
48	4.	Е.Т.Танова «Кара-Бай». Маадырның омур-хевир, прототиви.	Чогаалда чечен үе, чечен болуушкунну илередип, үениң идеологтуг угланыышкынын сөзүглел болгаш амыдырал-биле холбап, тайылбырлап өөренир. Кол маадырның омуру болгаш ооң прототивиниң дугайында сайгарып билир. Чогаалда социал- төөгү, өг-бүле, хуу амыдырал болгаш ниитилел амыдыралын көдүрген айтырыгларны бодунуу-биле билип турарынга болгаш чогаал сөзүглелдеринге даянып, тайылбырлаар.	1	28.02		№6, ар.244
49	5.	«Кара-Бай» деп романның дылының уран-чечени.	Дылдың чурумалдыг аргаларын ажыглаанының онзагай дээштиин тайылбырлап билир.	1	6.03		№4, ар.244, чогаадыг
50	6.	В.С. Серен-оол «Өгже чалалга»	Шүлүктүн тема болгаш идеязын тодарадыр. Тыва чоннуң эрте-бурунгудан бээр оран-савазынга – өгге хүндүткел ёзузун илереткенин чогаалдың лириктиг маадырының омурунга даянып сайгарып өөренир. “Өг”, “октаргай” деп билиишкиннерниң философчу утказының шүлүкте илереп келгенин бадыткалдыг сайгарып билир. Шүлүк чогаалының долу сайгарылгазын күүседир.	1	6.03		№ 7, ар.246

51	7.	Чугаа сайзырадылгазы. Чогаадыг «Өскөн өөмдөн - өртемчейже»	Харылзаалыг чугаазын сайзырадыр	1	13.03			Чедир бижиир
52	8.	Частырыглар-биле ажыл. Класстан дашкаар номчулга. А. Адаров. «Көшкүн чон бис»	Уругларның номчулгага сонуургалын оттурар, сайгарылгазын чорудар. Тема,идеязы, кол маадырның омур-хевири, уран-чеченин сайгарар	1	13.03			

5-ки кезээ. Ашпасдизе, хая көрүн

53	1.	А.А. Даржай «Онгар»	Чогаалдың символиктиг адының утказын тодарадып билир. Тоожуда ниити чуруттунган омур-хевирлер-биле ажылдаар. Чогаалда социал-төөгү,мөзү-шынарайтырыгларының көдүрттүнгенин сөзүглелге даянып, тайылбырлаар чугаага киржир.	1	20.03			Ар.247-268, номчуур
54	2.	А.А.Даржай. Тоожуда ниитилел, өг-бүле, кижилерниң хууда харылзааларын чергелештир көргүскени	Маадырларның аажы-чаңыга үнелел кылып билир. Чогаалда “онгар” чурумалы маадырның иштики сагыш-сеткил илередириниң чепсээ дээрзин тайылбырлаар.	1	20.03			Ар.268,№5
55	3.	А.А.Даржай «Он рубль» Уран-чечени	Литературлуг терминнер ажыглап база чогаал сөзүглелинге даянып, «кижи», «өг-бүле» болгаш «ниитилел» деп билиишкиннерни сайгарарып, тайылбырлап билир; уран-чеченин сайгарар.	1	3.04			№ 10, ар.269

56	4.	Ф.Ш.Сеглеңмейнің чогаал ажылының дугайында. «Тын дээш демисел».	Чогаалчының чогаадыкчы ажыл-чорудулгазын өөренир. Маадырларга ниити болгаш тус-тус үнелелди берип билир. Бедик билиг чедип алыр күзелдиг, берге орук эрткен тыва ламаларның болгаш хуурактарның овур-хевирин сайгарып билир.	1	3.04			Ар.273-303, номчуур
57	5.	Ф.Ш. Сеглеңмей «Тын дээш демисел». Тоожунуң утказы, тематиказы.	Чогаалдың идеялиг утка-хөөнүн болгаш тематиказын илередип билир. Социал-төөгү болгаш чүдүлгө айтырыгларын сөзүглелге болгаш херек кырында амыдыралда байдалдарга даянып, тодаргай үелерде идеологтуг угланышкыннар-биле холбаштыр сайгарып билир.	1	10.04			Чогаалга план тургузар, №5 ар.303
58	6.	Ф.Ш. Сеглеңмей «Тын дээш демисел». Чогаалдың амгы амыдырал-биле харылзаазы. Уран-чечени	Чогаалдың тургузуунуң, дылының онзагайын тодаргай ылгап өөренир. Ном саңыга болгаш Интернет-курлавырлар- биле ажылдап билир	1	10.04			№6, ар.303
59	7.	М.К. Өлчей-оол «Уш чүве кара», «Уш чүве дошкун», «Уш чүве дудуу»	Шүлүктүн тема болгаш идеязын тодарадыр. Чогаалдың аас чогаалы-биле холбаазын илередип билир. Тыва шүлүк чогаалында үштээн тывызык-шүлүктер деп хевирин-биле таныжар, сөзүглел-биле ажылдап билир. Шүлүктү сайгарып билир. Дылдың чурумалдыг аргаларын ажыглаанының онзагай дээштиин тайылбырлап билир.	1	17.04			№6, ар.305
60	8.	Э.Б. Мижит «Сүбедей». Сайгарылгалыг номчулга.	Шүлүглелинде тема, идеяны тодаргайлап, чечен үениң онзагайының	1	17.04			Ар.306-316, номчуур,

			дугайында өөрөдилге сайгарылгалыг чугаага киржир, тайылбырлап билир.					айтырыгларга харыы
61	9.	Э.Б. Мижит «Сүбедей». Шүлүглелдин философчу уткалыы, уран-чечени, кижизидикчи уткалыы.	Чогаалдын композиция тургузуунда онзагай талаларны: Сүбедейниң кыйгызын, Черниң харыызын, Сүбедей болгаш Чиңгис-Хаанның диалогун, харыы-кыйгыны база Сүбедейниң ырызын, авторнун чогаалды бижиирде философчу аянын, угаап- бодаашкынын тодарадып билир. Шүлүглелди сайгарып билир	1	24.04			Үзүндүнү шээжилээр
62	10.	А.А. Даржай «Тыва дылым»	Чогаалда тема, идеяны тодаргайлап билир. «Шүлүк- тураскаадыг» деп билиишкинни тайылбырлап өөренир. Чогаалдын идеялиг угланыышкынын тодарадыр, лириктиг маадырның, ооң хамааты туружун чогаал сөзүглелинге даянып сайгарар, илередип билир. «Ыдык», «ат-алдар» болгаш «чоннун салым-чолу» деп билиишкиннерниң утка-хөөнү-биле ажылдап билир. Дылдың чурумалдыг аргаларын ажыглаанының онзагай дээштиин	1	24.04			Шээжилээр
63-64	11-12.	Чугаа сайзырадылгазы. Чогаадыг «Төрээн чурт, төрээндыл...»	Харылзаалыг чугаазын сайзырадыр	2	8.05			Чедир бижиир
65-66	13-14.	Частырыглар-биле ажыл. Катаптаашкын кичээл	Өөренип эрткенин катаптап быжыглаар	2	15.05			Хыналда ажылга белеткенир
67-68	13-14.	Тестилирлиг хыналда ажыл	Алган билиглерин бадыткаар, бердинген онаалгаларны күүседир.	2	22.05			